

2

ΚΟΥΡΝΑΣ

ΑΓΙΑ ΕΙΡΗΝΗ

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ

1362

ΔΕΝ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ
ΑΠΟΓΡΑΦΗ 1637

ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΣ

Ο ΝΑΟΣ: Πρόκειται για μονόχωρο καμαροσκεπή με ενισχυτικό τόξο (σφενδόνιο)σε παραστάδες.

Αγία Ειρήνη Κουρνά
Τύπος

Μικρός μονόχωρος καμαροσκεπής ναός (οξυκόρυφη καμάρα) με ενισχυτικό τόξο (σφενδόνιο) σε πεσούς.

Σωζόμενο εικονογραφικό πρόγραμμα⁷.

Ιερό: Κόγχη, Ημικύλινδρος: αρ.1) Διο Συλλειτουργούντες Ιεράρχες ολόσωμοι σε στάση $\frac{3}{4}$ εκατέρωθεν διάλιθης τράπεζας.

Τόξο Αψίδας (Θριαμβικό Τόξο): Ζώνη 1: αρ.2) Φιλοξενία Αβραάμ (ελάχιστα ίχνη από έναν άγγελο και τραπέζι).

Ζώνη 2: (Βόρεια) αρ.3) Γαβριήλ από Ευαγγελισμό.

Ζώνη 2: (Νότια) αρ.4) Μαρία από Ευαγγελισμό.

Ζώνη 3 (Ποδαρικά): Βόρεια: αρ.5) Άγιος Στέφανος. Νότιο: Άνω ζώνη: αρ.6) Θυσία Αβραάμ. Πρόκειται για μια από τις πιο σπάνιες απεικονίσεις του συγκεκριμένου θέματος στο χώρο του διακονικού⁸. Κάτω ζώνη: αρ.7) Ρωμανός ο Μελωδός.

Βόρειος Τοίχος: Ζώνη 1: Μορφές αγίων σε μέταλλα. Στηθαιοί, μετωπικοί: αρ.8) Πέτρος Αλεξανδρείας, αρ.9) Άγ. Γρηγόριος.

Ζώνη 2: αρ.10) Μορφή αγίου, μετωπικού στηθαιοί (υπάρχει λίθινη πρόθεση που καταλαμβάνει το χώρο σε ύψος 0,70 m) αδιάγνωστου λόγω φθοράς. αρ.11) Μορφή αγίου ολόσωμου μετωπικού, αδιάγνωστου λόγω φθοράς.

Νότιος Τοίχος: Ζώνη 1: αρ.12) Μορφή αγίου, στηθαιοί, μετωπικού σε μέταλλο. Αδιάγνωστος λόγω φθοράς.

Ζώνη 2: αρ.13) Μορφή Ιεράρχη, ολόσωμου, μετωπικού, αδιάγνωστου. αρ.14) Μορφή Ιεράρχη, ολόσωμου, μετωπικού, αδιάγνωστου.

Καμάρα: αρ.15) Ανάληψη(:). Δυσδιάκριτη λόγω φθοράς.

Αγία Τράπεζα: Στον πεσό που στηρίζει την Αγία Τράπεζα διακρίνεται διακοσμητικό μοτίβο, που σώζεται κατά το ήμισυ.

Κυρίως Ναός: *Βόρειος Τοίχος: Πεσός σφενδονίου: νότια όψη:* αρ.16) Ολόσωμη μορφή αγίου (διάκονος), κρατεί διάλιθο κιβώτιο. Αδιάγνωστος. *Ανατολική και Δυτική όψη:* αρ.17 και αρ.18) γεωμετρικά διακοσμητικά σχέδια. *Πρόβολος:* αρ.19) φυτικό κόσμημα.

Βόρειος Τοίχος: Ζώνη 2: αρ.20: *Αγ. Γεώργιος* (απειροελάχιστα σπαράγματα) αρ.21: απειροελάχιστα σπαράγματα ολόσωμου μετωπικού αγίου.

Νότιος Τοίχος: Πεσός σφενδονίου: βόρεια όψη: αρ.23) Αγία Ειρήνη(:) ολόσωμη, μετωπική, κρατεί Σταυρό. *Ανατολική και δυτική όψη:* αρ.24 και αρ.25) γεωμετρικά διακοσμητικά σχέδια. *Πρόβολος:* αρ.23β: Φυτικό κόσμημα.

Νότιος Τοίχος: Ζώνη 2: αρ.27, αρ.28 και αρ.29) Εντελώς κατεστραμμένες μορφές ολόσωμων αγίων.

Δυτικός Τοίχος:Νότια παραστάδα της θύρας:Κάτω: αρ.30) Αρχάγγελος Μιχαήλ, όρθιος, μετωπικός, αρκετά φθαρμένος. *Πάνω:* αρ.31) Κτητορική επιγραφή εξαιρετικά φθαρμένη και δυσανάγνωστη.

Δυτικός Τοίχος:Βόρεια παραστάδα της θύρας: αρ.32) Μορφή ολόσωμης αγίας που κρατεί σταυρό. Δεν διακρίνεται όνομα.

Χρονολόγηση

Σύμφωνα με την κτητορική επιγραφή την οποία διάβασε ο Gerola, ο ναός ανάγεται στο 1362⁹. Πρέπει να σημειωθεί ότι η επιγραφή δε διακρίνεται σήμερα.

Παρατηρήσεις

Εξωτερικό: Στη δυτική όψη, θύρα με οξυκόρυφο ανακουφιστικό τόξο. Δεν υπάρχουν παράθυρα στους τοίχους. Κτίσιμο με αργολιθοδομή και λαξευμένους γωνιόλιθους στις γωνίες και στην θύρα.

Πρέπει να σημειωθεί ότι έγιναν εργασίες αναστήλωσης και αποκατάστασης το 1999.

Φάσεις

Δεν διακρίνονται μεταγενέστερες φάσεις.

1. Γενική κατάσταση διατήρησης:

Η διατήρηση του τοιχογραφικού διακόσμου είναι αποσπασματική. Ο Ναός έχει αναστυλωθεί κατά τους πρόσφατους χρόνους. Εσωτερικά έχουν τοποθετηθεί επιχρίσματα ασβέστη αλλά και κονιάματα για να συμπληρώσουν τα κενά της ζωγραφικής επιφάνειας.

2. Κατάσταση διατήρησης τοιχογραφιών:

3. Οι τοιχογραφίες-παθολογία και αναλυτική κατάσταση διατήρησης:

Στο τύμπανο του δυτικού τοίχου δεν σώζεται τοιχογραφικός διάκοσμος. Ο τοίχος καλυφθεί από μεταγενέστερα κονιάματα. Στην νότια πλευρά του τοίχου διατηρείται κτητορική επιγραφή. Κάτω από την επιγραφή διατηρείται η παράσταση του Μιχαήλ Αρχαγγέλου. Απώλεια ζωγραφικού στρώματος και υποστρώματος υπάρχουν σε πολλά σημεία της παράστασης, όπως και στο πρόσωπο. Κατά τόπους έχουν γίνει επεμβάσεις απομάκρυνσης ασβεστοεπιχρισμάτων πάνω από την τοιχογραφική επιφάνεια. Στη βόρεια πλευρά του δυτικού τοίχου σώζεται παράσταση Αγίας. Εδώ έχουμε καθαρισμό από κρούστα αλάτων και επιχρίσματα ασβέστη που βρίσκεται σε στάδιο εξέλιξης. Στο νότιο τμήμα του σφενδονίου σώζεται παράσταση αδιάγνωστου Προφήτη. Οι παραστάσεις στους δύο παραστάδες διατηρούνται κάτω από στρώμα κρυσταλοποιημένων αλάτων. Στη δυτική όψη των παραστάδων φιλοξενείται γραμμικός διάκοσμος. Το σύνολο των παραστάσεων έχει υποστεί έντονη απολέπιση και κονιοποίηση χρωστικής κατά τόπους. Στην Καμάρα του Ιερού διατηρούνται δύο μικρά σπαράγματα τοιχογραφίας. Στο βόρειο τοίχο φιλοξενούνται παραστάσεις με πρόσωπα Αγίων μέσα σε μετάλλια. Αυτά παρουσιάζουν έντονη φθορά και καλύπτονται κάτω κρούστα αλάτων. Ομοίως για τον νότιο τοίχο. Στον Ανατολικό τοίχο και στο μέτωπο του Θριαμβικού τόξου εμφανίζονται έντονες ρωγματώσεις, οι οποίες συνεχίζονται προς το ημικύλινδρο της κόγχης.

4. Αιτίες μεταβολής (αίτια, φαινόμενα, παρατηρήσεις, φωτο/σχέδια):

5. Μηχανισμοί μεταβολής (παρατηρήσεις, φωτο/σχέδιο):

6. Προτάσεις αποκατάστασης:

1. Στερέωση:
 - 1 α. Περιμετρική στερέωση: ✓
 - 1 β. Ζωγραφικών επιφανειών: ✓✓
 - 1 γ. Υποστρωμάτων: ✓✓
2. Καθαρισμοί:
 - 2 α. Μηχανικοί: ✓
 - 2 β. Χημικοί: ✓
3. Αποκατάσταση (αποτοιχίσεις τοιχογραφιών, εντοιχίσεις τοιχογραφιών):

7. Προτάσεις συντήρησης:

- Οπλισμός ζωγραφικής επιφάνειας: ✓

- Απομάκρυνση μη αυθεντικών πετρωμάτων: ✓
- Περιμετρικές στερεώσεις: ✓✓
- Ενέσιμες στερεώσεις υποστρώματος και φορέα: ✓
- Στερέωση ζωγραφικής επιφάνειας: ✓
- Καθαρισμός ζωγραφικής επιφάνειας: ✓✓✓
- Παρατηρήσεις:
- Φωτο/Σχέδιο:

8. Δοκιμές εφαρμογής υλικών (υλικά στερέωσης και μεθοδολογία εφαρμογής τους):

- Συμβατότητα με αυθεντικά υλικά:
- Βαθμός πρόσφυσης:

9. Δοκιμές εφαρμογής υλικών:

- Υλικά καθαρισμού:
- Χημικός καθαρισμός(αντιδραστήρια που εφαρμόζονται για απομακρύνσεις ρύπων και επικαθίσεων από την ζωγραφική επιφάνεια) ✓
- Μηχανικός καθαρισμός (τεχνικές λέιζερ που εφαρμόζονται για απομακρύνσεις ρύπων και επικαθίσεων από την ζωγραφική επιφάνεια) ✓
- Φωτό/Σχέδιο:

10. Ιστορικό επεμβάσεων:

- Επιζωγράφιση: Δεν έχουν γίνει επεμβάσεις επιζωγράφησης των τοιχογραφιών.
- Επιχρίσματα: Έχουν γίνει επεμβάσεις εφαρμογής επιχρισμάτων στις τοιχογραφίες και συγκεκριμένα επιχρίσματος ασβέστη.
- Κονιάματα: Έχουν πραγματοποιηθεί εργασίες εφαρμογής κονιαμάτων σε διάφορα σημεία της τοιχογραφημένης επιφάνειας, όπου υπήρχαν κενά τμήματα, ανάμεσα στις τοιχογραφίες.
- Συμπλήρωση: Έχουν πραγματοποιηθεί εργασίες συμπλήρωσης κονιαμάτων όπου υπήρχαν κενά τμήματα, ανάμεσα στις τοιχογραφίες.
- Χρόνος:
- Άλλη: